

Aan

De gemeenteraad van Zoetermeer

Zaakid

0637694524

Van

Het college/ Wethouder ledema

Datum

23 april 2021

Onderwerp

Bestuurlijke reactie rapport quickscan Omgevingswet

Bijlagen

Op 8 maart 2021 ontvingen wij van de Rekenkamercommissie het Basisrapport quickscan Omgevingswet RKC Zoetermeer met het verzoek hier een bestuurlijke reactie op te geven. Hierbij treft u de reactie op dit verzoek. We gaan in deze bestuurlijke reactie in op de aanbevelingen die de Rekenkamercommissie doet naar aanleiding van de quickscan, voor zover die betrekking hebben op het college.

De quickscan bevat meerdere conclusies:

- I. Er is voldoende voortgang over de hele linie met betrekking tot de implementatie van de Omgevingswet. Op onderdelen wordt zelfs vooruitgewerkt. De extra tijd door het uitstel van de implementatie geeft wat meer lucht om extra aandacht te geven aan bepaalde onderdelen en te kunnen oefenen.
- II. De focus in het implementatieproces ligt op de ontwikkeling van Zoetermeer 2040. De Rekenkamercommissie benadrukt dat de invoering van de Omgevingswet meer omvat dan de omgevingsvisie.
- III. De implementatie van de Omgevingswet kan beschouwd worden als vliegwiel voor samenhang en integraliteit waarbij Zoetermeer 2040 stelt dat bouwen alleen niet voldoende is om de sociaal-economische positie van de stad te versterken.
- IV. Het 'Programmaplan Implementatie Omgevingswet 2017-2020' is een beschrijving van doelen, activiteiten en resultaten. Het is echter geen sturingskader voor de raad en biedt onvoldoende houvast voor keuze- en sturingsmogelijkheden.
- V. De vorming van een klankbordgroep is een manier om betrokkenheid van de raad vorm te geven. Daarbij bestaat het risico dat de Omgevingswet alleen leeft voor de raadsleden die in de klankbordgroep aanwezig zijn. Ten onrechte, temeer omdat de focus van de klankbordgroep ligt op het proces, niet op de inhoud.
- VI. Ondanks een gestructureerde aanpak, intensieve informatievoorziening en het instellen van de klankbordgroep, blijkt uit de enquête dat de raadsleden hun kennis als krap voldoende ervaren. De rekenkamercommissie ziet hierin een mogelijke verklaring voor de constatering dat de raad veel tijd aan kleine onderwerpen besteedt en legt hierbij ook een verband met een eerdere conclusie uit het rekenkameronderzoek naar Duurzame gebiedsontwikkeling over een rolconflict tussen raad (strategisch niveau) en college (operationele en tactische zaken).
- VII. Veel puzzelstukjes die nodig zijn om te komen tot een breed participatiebeleid binnen de gemeente Zoetermeer zijn al beschikbaar. De jarenlange samenspraaktraditie, beleid, het uitvoeringskader en het instrumentarium moeten nog worden aangepast aan de Omgevingswet. Ook hierbij legt de rekenkamercommissie een verband met het rekenkameronderzoek naar Duurzame gebiedsontwikkeling betreffende het tijdig betrekken van inwoners, vóórdat plannen worden gemaakt.
- VIII. De raad moet een besluit nemen over verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplan activiteiten.

Het college herkent zich in deze conclusies en is verheugd met de bevestiging dat we op de goede weg zijn. Tegelijkertijd realiseert het college zich ook dat er nog veel werk te verzetten is in aanloop naar de implementatiedatum. Vanuit alle relevante afdelingen en disciplines binnen de ambtelijke organisatie wordt gewerkt aan het gereed maken van de gemeente voor de implementatie. Daarbij wordt de VNG lijst met minimale vereisten als leidraad gebruikt. Waar mogelijk en gewenst wordt echter al vooruit gewerkt. Denk daarbij aan Zoetermeer 2040 en de samenhang met andere instrumenten uit de Omgevingswet om een juiste werking van de beleidscyclus te realiseren. De raad wordt daarbij betrokken, onder andere door het organiseren van themabijeenkomsten.

De Rekenkamercommissie doet een aantal aanbevelingen aan college en raad, waarbij het college graag ingaat op de aanbevelingen die haar aangaan. Voorop wordt gesteld dat de aanbevelingen aan het college allemaal worden overgenomen.

Aan de raad en het college

Aanbeveling 1

Investeer in tijd om te evalueren en te leren van ervaringen en nieuwe inzichten, Houd hierbij de Leeragenda van de raad in het Sociaal Domein in gedachte.

Reactie

Deze aanbeveling wordt omarmd door het college. Ervaringen en inzichten in de regio en nationaal worden gebruikt om van te leren. Daarnaast doen we ook zelf ervaringen en nieuwe inzichten op die we inzetten voor de verdere activiteiten in de implementatie. Na de zomer vindt een periode van oefenen plaats waarbij gekeken wordt of alles goed is ingeregeld en zaken goed op elkaar afgestemd zijn. Los daarvan zullen op verschillende dossiers ook evaluatiemomenten worden gepland. De ervaringen uit het Sociaal Domein gebruiken we daarbij.

Aanbeveling 2

Bij participatie gaat het om meer dan beleid en instrumenten. Het gaat ook om houding en gedrag. De Omgevingswet brengt twee elementen samen: ruimte voor initiatieven én behoud van omgevingskwaliteit. Gemeente én inwoners hebben daarbij een gedeelde verantwoordelijkheid. Bij het doorontwikkelen van het participatiebeleid (zowel bij beleid als bij gebiedsontwikkeling en initiatieven in de stad) zouden in de geest van de Omgevingswet dilemma's en de keuzes meer centraal moeten komen te staan. Inwoners zouden moeten worden uitgenodigd om te praten over hun eigen belang, maar ook over het collectief belang. De focus zou moeten worden verlegd van "wat is *mijn* belang?" naar "wat is *ons* belang?"

Reactie

Er wordt gewerkt aan het participatiebeleid en de aanpassingen daarop in de geest van de Omgevingswet. Terecht wordt geconstateerd dat er een sterke samspraaktraditie in Zoetermeer is. Deze waardevolle basis gebruiken we om de participatie dusdanig verder te ontwikkelen, dat we invulling geven aan de essenties van de Omgevingswet waaronder ruimte voor initiatieven en behoud van omgevingskwaliteit. De Visie Zoetermeer 2040 gaat een hoofdstuk bevatten dat als uitnodiging kan worden gezien aan de samenleving om samen de handschoen op te pakken. Daarnaast wordt aan de hand van programma's concreter gekeken naar participatie aan de voorkant van planontwikkeling als basisprincipe.

Aan het college

Aanbeveling 3

De raad moet worden gefaciliteerd in zijn kaderstellende en sturende rol. Bij dergelijke integrale en grote trajecten is het extra belangrijk om de raad duurzaam te betrekken door overzicht te bieden, relevante informatie en sturingsmogelijkheden. Dat stelt ook eisen aan de agendering van de raad en de kwaliteit van de (ambtelijke) stukken.

Reactie

Het college onderschrijft de urgentie om de raad duurzaam te betrekken bij dit integrale en grote traject en zoekt daarin graag de samenwerking. De routekaart voor de implementatie van de Omgevingswet en de verschillende momenten waarop met de raad is gesproken over de invulling van het instrumentarium van de Omgevingswet geeft daar concreet invulling aan. In de klankbordgroep wordt de agendering en de voorbereiding voor raadsbehandeling en raadsbetrokkenheid besproken. Het college staat open voor suggesties hoe de raad hierin beter te kunnen bedienen.

In de aangehaalde aanbevelingen uit het onderzoek Duurzame Gebiedsontwikkeling van de Rekenkamercommissie wordt een relatie gelegd tussen de beide opgaven. De samenhang tussen de verschillende projecten, programma's en ambities die daarin wordt genoemd hebben we opgepakt met het uitwerken van Zoetermeer 2040 en de doorwerking in het instrument programma's (door middel van de Strategische Agenda) en het omgevingsplan. De relatie met de aanbevelingen uit het onderzoek Duurzame Gebiedsontwikkeling helpt het college om integraliteit en samenhang te blijven nastreven. Ook ziet het College bij de invoering van deze instrumenten een uitgelezen kans om het gesprek over de rolverdeling goed te kunnen voeren. De Omgevingsvisie Zoetermeer 2040 en een strategische agenda voor de beleidsdoorwerking naar programma's bieden naar inzicht van het College de juiste handvaten om de raad op kaderstellend en strategisch niveau in positie te brengen en daarmee ook het rolconflict te verkleinen. Het College gaat hierover dan ook graag verder in gesprek aan de hand van de uitwerking van deze instrumenten.

Voor technische vragen kunt u zich wenden tot:

Naam : Tjakko Dijk :
Telefoonnummer : 06 – 24.54.46.38
E-mailadres : T.Dijk@zoetermeer.nl